

УДК 372.881

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.71-1.40>**О. А. Сухенко**аспірантка кафедри методики викладання української та іноземних мов та літератур
Інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ В НАВЧАННІ ПРОЦЕСУ СТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО ПИСЕМНОГО ТЕКСТУ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

У статті автор акцентує на актуальності наукового обґрунтування мети і об'єктів контролю та оцінювання англійського письма. Значимість цього питання пов'язана з тим, що сучасні нормативні документи чітко регламентують контроль умінь та кількісну оцінку результатів навчання, але ігнорують таку важливу частину викладання та навчання, як якісне оцінювання. Визначення критеріїв контролю та оцінювання досягнень учнів під час навчального процесу в системі середньої школи залежить від рівня організації оцінювання (поточний, проміжний, підсумковий контроль тощо), тлумачення та впровадження стратегії оцінювання в навчанні англійської мови, вимог до визначення рівня компетентності учнів. Саме тому оцінювання писемного мовлення розглядається з позицій діяльнісно-стратегічного підходу до навчання як спілкування. Автор пропонує посилити увагу до навчання процесу створення англійського тексту і розглядати це навчання як окремий змістовий компонент шкільної програми. Поняття поточного контролю розглядається як серія комунікативних етапів із метою розвитку умінь письма. Розкрито сутність понять «оцінювання писемного мовлення» та «освітній процес». Запропоновано прийоми контролю та оцінювання окремих процесуальних етапів письма, а саме вчительські коментарі. Обґрунтовано цілісну контроль-оцінювальну стратегію навчання. Виокремлено етапи процесу письма, які вимагають контролю та оцінювання: задум та планування, створення першого варіанту тексту, редагування та вдосконалення, створення остаточного варіанту тексту. Визначено основні чинники, що впливають на процес контролю окремих етапів опанування письма, як-от: психологічні та вікові особливості учнів, розвинені аналітичні вміння вчителя, досвід спілкування вчителя з учнями. Теоретичні висновки зроблено на основі проведення експерименту із залученням учнів та вчителів із різних шкіл. Результати дослідження показали, що впровадження запропонованої стратегії та дотримання окреслених етапів продемонстрували позитивну динаміку та призвели до успішного розвитку писемних умінь англійського мовлення. Також апробація дослідження підтвердила, що послідовне впровадження прийомів коментування вчителя є ефективним способом перевірки процесу навчання мовлення. Наголошено на необхідності дотримання технік і прийомів стратегії та послідовності в контролюванні та оцінюванні.

Ключові слова: контроль-оцінювальна стратегія, діяльнісно-стратегічний підхід, процес письма, освітній процес.

Постановка проблеми. Потреба наукового обґрунтування мети та об'єктів контролю та оцінювання процесу навчання англійського письма є актуальною в педагогічному дискурсі, оскільки в сучасних нормативних документах жорстко регламентовано контроль результатів навчання і майже зігноровано таку важливу частину освітньої діяльності, як поточне оцінювання [4]. Визначення критеріїв оцінювання досягнень учнів у навчальному процесі з іноземних мов у системі загальної освіти залежить від рівня організації контролю й оцінювання (поточний, проміжний, підсумковий), тлумачення оцінювальної стратегії в навчанні іноземної мови, вимог до визначення рівня компетентності учня.

Міністерство освіти і науки України та «Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення; викладання; оцінювання» визначають критерії успішності, що є незамінними

під час визначення цілей освіти та проведення, зокрема, підсумкового оцінювання за видами мовленнєвої діяльності [4; 14]. Однак врахування рекомендацій щодо підсумкового контролю не розв'язує проблем запровадження якісного поточного оцінювання як складника комунікативно орієнтованої стратегії. Адже завдання підсумкового контролю успішності учнів середньої школи різняться із завданнями поточного оцінювання з позицій особистісного і комунікативного підходів до навчання мови.

У методиці викладання ХХ ст. вчителі поклалися на рейтинговий підхід у контролі та оцінюванні – порівняння одних учнів із більш успішними однолітками як засіб мотивування до навчання. Останні дослідження спростовують ефективність такого підходу і, навпаки, доводять, що мотивація учнів зростає, коли учні спостерігають власний прогрес, а не поразку [26]. Засновник всесвітньо

відомого наукового закладу Assessment Training Institute (ATI), Р. Стіггінс (R. Stiggins), визначив сучасні очікувані результати від шкільної освіти: 1) knowledge – знання (знання та розуміння змісту предмета); 2) reasoning – поміркованість (використання та усвідомлення знань із метою вирішення комунікативних задач); 3) performance skills – практичні навички та уміння (розв'язання таких завдань, де провідну роль відіграє саме процес виконання); 4) dispositions – диспозиція (розвиток загальнолюдських цінностей, почуттів, ставлення особистості, формування особистих інтересів та мотивів) [26]. Реалізація цих результатів безпосередньо залежить від методів навчання та контролю й оцінювання формування навичок та засвоєння знань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Сучасні автори, що займаються дослідженням контролю й оцінювання, по-різному виокремлюють мету перевірки досягнень у навчанні та методи її реалізації. Усі їх висновки можуть бути використані лінгводидактами, незалежно від мовної чи немовної специфіки предмета навчання. Тому в нашому переліку авторів актуальних досліджень є не тільки лінгводидакти, а також ті автори, що безпосередньо зробили внесок у теорію навчання в галузі контролю та оцінювання на немовному матеріалі (П. Блек (P. Black), С. Брукхарт (S. Brookhart) [13], Д. Вільям (D. William) [12], Т. Дадлі-Еванс (T. Dudley-Evans) [16], Р. Мітчел (R. Mitchell) [23], Х. Тімперлі (H. Timperley) [20], Дж. Хармер (J. Harmer) [19], Дж. Хатті (J. Hattie) та ін.). Завдяки їхнім працям вдається зрозуміти, наскільки оцінювання є мотивувальним чинником пізнавальної діяльності людини.

У методичній літературі етапи писемної діяльності, яку варто опанувати учневі й контролювати вчителю, найчастіше називаються або за працею про стратегії створення інформативного тексту (Л. Андерсон (L. Anderson), Х. Антоні (H. Anthony), С. Грег (S. Gregg), К. Енглерт (C. Englert), Т. Рафаел (T. Raphael), К. Фір (K. Fear), Т. Хедж (T. Hedge) та ін.) [7; 10]. Зокрема, контролем і оцінюванням письмового мовлення займалися R. White, V. Arndt [27], Н. Найвуд, D. Tzuril [22], Е. Дудлі, Е. Осв'ят [15]. Серед українських вчених формування та контроль умінь англійського письма розглядали О. Пелішенко [8], І. Андрійко [1], С. Ніколаєва [7], Г. Кривчикова [5] та ін. Порівняння запропонованих етапів процесу письма дає підстави для створення стратегії, адаптованої для української школи.

Канадська дослідниця Л. Ерл (L. Earl) пропонує переосмислити традиційне оцінювання в класі, зважаючи на мету контролю. Так, вона розглядає три види classroom assessment: assessment as learning (AasL), assessment for learning (AforL)

та assessment of learning (AofL) [17]. Її висновки є надзвичайно важливим підґрунтям розрізнення видів перевірки писемної компетентності учнів та визначення засад її поточного контролю.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є обґрунтування стратегії поточного контролю процесу англійського письма в середній школі, уточнення процесуальних етапів продукування писемного англійського тексту, визначення прийомів контролю та оцінювання етапів розвитку діяльності письма учнів середньої школи.

Виклад основного матеріалу. Проте нині не досягнуто консенсусу щодо етапів писемної діяльності, які необхідно опанувати учневі в середній школі України і як контролювати та оцінювати цю діяльність вчителю. Якщо проблему не розв'язано, то її актуальність зумовлює пошук необхідних критеріїв оцінювання успішності учнів в опануванні процесуальних етапів англійського писемного мовлення.

У навчальному процесі, за вимогами шкільної програми [4], всі види діяльності мають бути проконтрольованими вчителем або ж безпосередньо самим учнем. Проте варто зауважити, що не всі види робіт можна оцінити за кількісними показниками. На наше переконання, саме в поточному контролі й оцінюванні учитель може зосередитися на етапах реалізації писемної діяльності. Тому ми вважаємо, що стратегія поточного контролю результатів навчання процесу письма має бути методично обґрунтованою і використовуватися в сучасній школі із широким набором прийомів і організаційних форм оцінювання.

У дослідженні узяли участь 4 вчителі та 40 учнів 8 класу з різних київських шкіл (Технічний ліцей НТУУ КПІ, Ліцей політики, економіки, права та іноземних мов, Київський ліцей бізнесу, Спеціалізована школа № 102). Загалом в експерименті взяло участь 25 хлопців та 15 дівчат. Знання учнів відповідають рівню A2/A2+ (відповідно до стандартів CEFR [14, с. 21–42]). Учасники з поточним рівнем знань A1 та B1 були виключені з експерименту. Усі учасники експерименту є громадянами України. Обрані вчителі жіночої статі з досвідом роботи більш ніж 5 років. Усі вони мають міжнародну сертифікацію в рамках Cambridge English Teaching: TKT, CELT-S, CELTA, ICELTA. Вони впровадили запропоновані стратегії у своїх класах та представили інформацію щодо результатів навчальних досягнень за 7–8 класи для порівняльної статистики.

Оцінювання писемного мовлення ми розглядаємо як стратегію процесу навчання як спілкування [6]. Згідно з визначенням у Педагогічному словнику, «освітній процес» – це «система організації навчаль-

но-виховної діяльності, в основі якої – органічна єдність і взаємозв'язок викладання й учіння; спрямована на досягнення цілей навчання» [2, с. 223]. Отже, досягненню результату передуює спланований процес навчання, в якому окреме місце посідає стратегія оцінювання. Навчання англійського писемного мовлення в середній школі України спрямоване на створення учнями усних і писемних текстів різних жанрів для спілкування з різними комунікативними цілями. Тому в українських наукових колах прийнято розглядати процес навчання англійського письма як розвиток діяльності із використанням сукупності алгоритмів, інструментів та засобів, що спрямовані на досягнення певного результату [9]. При цьому в англійському лінгводидактичному дискурсі розрізняють два підходи до навчання письма: *process writing* та *product writing* [24]. Отже, результати навчальної діяльності можуть різнитися залежно від підходу до організації навчання. Незважаючи на те, що писемне мовлення належить до продуктивних умінь, писемний процес (*process writing*) є поетапним і, на нашу думку, дає більш важливі результати саме в основній школі (5–9 класи), адже він допомагає учням зосередитися на створенні тексту в поетапній, структурованій діяльності. У ній учнів можна навчити планувати та вдосконалювати англійський писемний текст, використовуючи різноманітні навчальні прийоми, а зосередження на етапах процесу письма необхідне їм для реалізації творчості в мовленні.

На основі досліджень науковців (Л. Андерсон (L. Anderson), Х. Антоні (H. Anthony), С. Греґ (S. Gregg), К. Енґлерт (C. Englert), Т. Рафаел (T. Raphael), К. Фір (K. Fear), Т. Хедж (T. Hedge) та ін.) [11; 21, с. 51] уточнено етапи процесу створення англійського писемного тексту, яких варто навчати в українській школі (рис. 1, 2). Це дає

змогу зробити висновок про процесуальні етапи оцінювання і контролю діяльності англійського письма учнів основної школи.

У нашому дослідженні такими етапами визначено *здум та планування, створення першого варіанту тексту, редагування та вдосконалення, створення остаточного варіанту тексту*. Кожен етап письма має бути контрольований та оцінений послідовно. З кожним роком навчання учні розвивають свої навички і стають більш зрілими в письмовому продукуванні, а отже, названі етапи стають складнішими.

Відповідно до характеристики доктора Л. Ерл (L. Earl) метою AasL є формування навичок автономії, самоконтролю, критичного мислення та планування подальшого навчання [17, с. 41–54]. Тобто такий контроль спонукає учня аналізувати власний рівень сформованості навичок та розвитку умінь, усвідомлювати ефективність власних навчальних стратегій та технік. Своєю чергою AforL спрямований на взаємодію «учень–вчитель–учень»: вчитель враховує прогрес кожного окремого учня, визначає потреби в навчанні відповідно до навчальних програм, скеровує подальший напрям розвитку умінь на засадах дитиноцентризму [17, с. 29–39]. AofL є підсумковим етапом контролю рівня сформованості комунікативних умінь учнів. Такий вид контролю є досить лінійним і передбачає патерн «учень–вчитель»: вчитель оцінює знання та уміння відповідно до навчальної програми [17, с. 55–65].

Розглянувши основні характеристики трьох видів контролю та оцінювання, ми визнаємо ефективність та доцільність кожного з них та пропонуємо цілісну контрольну-оцінювальну стратегію перевірки процесу письма (рис. 3). Вона складається з чотирьох коментарів писемної комунікації з учнем:

Прийоми контролю окремих етапів опанування письма як процесу у 8 класі зумовлене

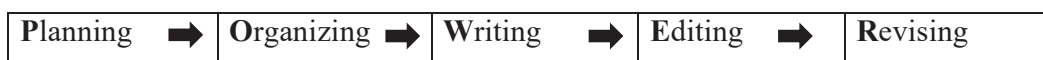

Рис. 1. The five-step POWER strategy by Englert, Raphael, Anderson, Anthony, Fear, & Gregg

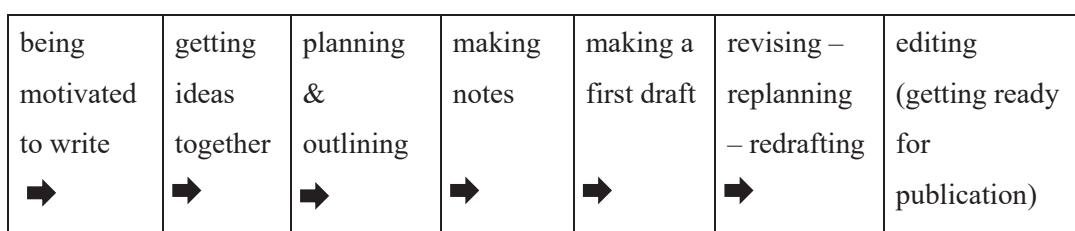

Рис. 2. Steps involved in process writing by Hedge

Етап I		Етап II		Етап III		Етап IV	
A	Задум та	A	Критично-	A	Критично-	A	Позитивний
as	планування	for	зауважувальний	for	заохочувальний	of	або
L		L	коментар	L	коментар учителя	L	схвальний
	➔		➔		➔		➔
	Створення	A	Редагування та	A	Редагування та		
	першого варіанту	as	вдосконалення	as	вдосконалення		
	тексту	L		L			
	↓		↓		↓		↓
A	Редагування		Створення другого		Створення		
as	та		варіанту тексту		остаточного варіанту		
L	вдосконалення				тексту		
	↓		↓		↓		↓

Рис. 3. Контрольно-оцінювальна стратегія перевірки процесу письма

такими чинниками, як психологічні та вікові особливості учнів, розвинені аналітичні вміння вчителя, досвід спілкування вчителя з учнями. Отже, ми запропонували вчителям низку прийомів для контролю та оцінювання процесуальних етапів письмового продукування.

Спільним завданням для усіх учнів стала «Pocket story»: At the end of a lesson, the teacher organizes the students into pairs and asks the students to take out three things from their pockets or bags [25, с. 71]. Для заохочення учнів вчитель також має дістати 3 будь-які предмети (записник, ключі, ручку тощо) з кишені/сумки. Вчитель просить учнів написати 6 словосполучень, які асоціюються в них із цими предметами та уявити, за яких обставин ці три предмети можуть бути пов'язані між собою. Це є перший етап письма – задум та планування. Для здійснення AasL на цьому етапі ми радимо мозковий штурм (Рис. 4) для задуму та прийом лінійних нотаток (making linear notes [21, с. 62]) для планування (Рис. 5).

Учні планують майбутній текст. Як AasL можна застосувати feedback session – учні в парах обговорюють критерії організації тексту: *Is there some kind of logical order? Does*

one section naturally lead on to another? What is the best point at which to begin or end? [21, с. 63]. Учні створюють свої тексти відповідно до своїх планів. На етапі AasL редагування та вдосконалення було б доречно звернутися до peer-assessment: the students read their stories to their partners and discuss their texts.

За результатами апробації, на першому етапі вчителі здійснювали контроль та оцінювання як метод навчання. Цей контроль був сфокусований на поточній роботі кожного учня та здійснювався поступово. З одного боку, вчителі впроваджували процес написання тексту, спостерігаючи за тим, як учні дотримуються алгоритму процесу письма. З іншого боку, така робота сприяла самоусвідомленню навчального процесу та формуванню особистих завдань та цілей. Головним завданням вчителя на цьому етапі контролю був добір рубрик, завдань та дескрипторів для самоконтролю й самооцінювання [3].

Своєю чергою для впровадження AforL та AofL ми запропонували три прийоми рефлексії вчителя. Для наочності було розроблено три картки-коментарі (Рис. 6–8) [10].

Контроль та оцінювання з метою навчання регулярно здійснюється під час навчального про-

BRAINSTORMING FOR IDEAS [18]
Write down any ideas, words and phrases that you can think of which related to these 3 objects.
Group your ideas, crossing out any irrelevant ones, and put them into a logical order to make up a story.
Check that your ideas are relevant to your topic.

Рис. 4

Planning the Layout of your Composition [18]
Your ideas should be organized into paragraphs. The layout of the most types of writing consists of three parts: an introduction, a main body, a conclusion.
Read the texts. Choose the right heading according to the description.
I. _____ is a short paragraph whose purpose is to give the reader a general idea of the subject of the composition. It should attract the reader's attention so that a person wants to continue reading.
II. _____ usually consists of two or more paragraphs and its purpose is to develop points related to the subject of the composition. The number of paragraphs and the way you divide them depends on the specific topics of the composition. Each paragraph should deal with points related to the same topic. When you discuss a new topic, you should begin a new paragraph.
III. _____ is a short final paragraph in which you can summarize the main idea of the subject, restate your opinion in different words, make general comments, express your feelings, etc.
1. Organize your pieces of writing according to the planning layout.

Рис. 5

1. Виділення найвлучніших аспектів письмової роботи	
e.g. <i>You can do it! It's a good job! I like... That's a good introduction because you have covered the main points we discussed at the beginning. This is clear and makes sense to me... But still there are some things to correct ...</i>	
2. Зауваження вчителя для покращення умінь учня	
Уточнюючі та альтернативні запитання	Вказівка
e.g. ✓ <i>Did you mean...or...?</i> ✓ <i>Which other ... can you use?</i> ✓ <i>Which points do you think you should expand on?</i>	e.g. ✓ <i>You need to review ...Check grammar page...</i>

Рис. 6 Критично-зауважувальний коментар (AforL)

цесу задля моніторингу ефективності навчання та засвоєння матеріалу. Цей вид контролю не вимагає кількісного оцінювання, а сфокусований на подальший розвиток. AforL можна вважати інструментом для забезпечення навчальних потреб. Так, контроль та оцінювання з метою навчання є інтеракцією між вчителем та учнем.

Четвертий етап нашої стратегії передбачав контроль результатів письмового продукування.

Обґрунтована стратегія контролю та оцінювання процесу письма передбачає поєднання алгоритму процесу письма (process writing) та різ-

них видів контролю (classroom assessment). На кожному етапі ми запропонували контрольні-оцінювальні прийоми (картки-коментарі вчителя), які ми впроваджували послідовно.

Висновки і пропозиції. За результатами опитування, всі вчителі погодились із тим, що застосування цієї стратегії подовжило звичний процес навчання письма та вимагало терпіння як із боку учнів, так і вчителів (у середньому на 3–4 академічні години). Проте більшість (85,0%) учасників експерименту залишилися повністю задоволені отриманим результатом. Вчителі зазначили стра-

1. Загальні зауваження щодо того, як учень покращив свою роботу.
e.g. <i>That was spot on! Most of all I was pleased with the way you improved your... You managed very well. You've understood my comments and done it correctly. You made a very good job of that. However, you still have some problems with...</i>
2. Зауваження вчителя вказують на конкретні проблемні місця у роботі, а також надаються рекомендації щодо покращення роботи.
e.g. ✓ <i>Think about who will be reading your work. Try to use a friendly tone.</i> ✓ <i>Develop your ideas in each paragraph. Say a bit more about... Go into more detail on...</i> ✓ <i>Be careful with an order of your ideas –if you write about ..., do it sequentially.</i> ✓ <i>This is clear and makes sense to me, but more details would make this more interesting...</i> ✓ <i>Your next step might be to...</i>

Рис. 7 Критично-заохочувальний коментар учителя (AforL)

Схвалення учня за виконану роботу та спонукання до подальшого спілкування. Оцінка фінального тексту – це короткий огляд пройдених етапів, що окреслює усі позитивні зміни та досягнення учня.
e.g. ✓ <i>This is a rather good work J because your text is clear and makes sense. I like you have decided to add extended information about your...</i> ✓ <i>This text is better than your last one. I like that you... You've made it clear....</i> ✓ <i>Your thinking demonstrates that you... This is a superb word choice.</i>

Рис. 8 Позитивний або похвальний коментар (AofL)

тегію як дієву, оскільки, з одного боку, самоконтроль заохотив учнів до оцінки власного процесу написання та спонукав до прийняття зважених рішень щодо подальшого розвитку тексту, а з іншого – вся діяльність учнів супроводжувалась контролем вчителя і була спрямована на вдосконалення тексту.

Запропоновані етапи і прийоми були зосереджені на процесі письмового продукування. Внаслідок цього було отримано позитивні результати у формуванні загальних писемних умінь учнів. Ми пояснюємо цей успіх тим, що учні були вмотивовані та чітко усвідомлювали процес створення англійського тексту, тому,

пройшовши всі етапи нашої стратегії, вони створили тексти.

Подальшими напрямками дослідження цього аспекту формування англійської писемної компетентності є: залучення інтерактивних методів і прийомів (наприклад, навчання моделювання текстів на основі композиційного аналізу), коментованої діяльності (наприклад, озвучення учнів окремих дій та способів навчання під час уроків).

Список використаної літератури:

1. Андрійко І.Ф. Зарубіжні методичні концепції навчання іншомовного писемного мовлення та

- їх застосування в українському ВНЗ. *Іноземні мови*. 2001. № 3. С. 22–25.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 374 с.
 3. Дацків О. Розвиток умінь письма майбутніх учителів англійської мови з використанням контрольних листів. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. 2018. Серія: Педагогіка. № 2. С. 58–64.
 4. Іноземні мови. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5–9 класи. Критерії оцінювання навчальних досягнень з іноземних мов затверджені Наказом МОН № 371 від 05.05.2008 р. URL: <https://ru.osvita.ua/school/estimation/2395/>.
 5. Кривчикова Г.Ф. Інтерактивне навчання іншомовного писемного мовлення студентів мовних спеціальностей. *Іноземні мови*. 2002. № 3. С. 17–20.
 6. Любашенко О.В. Лінгводидактична контроль-оцінювальна стратегія у процесі навчання як спілкування. *Ars Linguodidacticae*. 2017. № 1. С. 4–10.
 7. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник. 2-ге вид., випр. і переробл. / За ред. С.Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2002. 328 с.
 8. Пелішенко О. С. Навчання письма в контексті комунікативного підходу в середній школі. *Методика викладання іноземних мов : наук.-метод. збірник*. Вип. 25. Київ : Ленвіт, 1996. С. 96–100.
 9. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1970–1980. URL: http://ukrlit.org/slovnnyk/slovnnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh
 10. Сухенко О.А. Альтернативні прийоми оцінювання письмового мовлення в процесі навчання на уроках англійської мови. *Молодий вчений*. 2018. № 6 (58). С. 168–171.
 11. A case for writing intervention: Strategies for writing informational text / [C. S. Englert, T. E. Raphael, L. M. Anderson et al.]. *Learning Disabilities Focus*. 1988. № 3 (2). P. 98–113.
 12. Black P., William D. Assessment and Classroom Learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*. 1998. 5(1). P. 7–74.
 13. Brookhart S.M. How to Give Effective Feedback to Your Students. *Alexandria, VA, ASCD*, 2008. 122 p.
 14. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. *Cambridge University Press*. 2011. 260 p.
 15. Dudley E., Osváth E. Mixed-Ability Teaching. *OUP*. 2019. 112 p.
 16. Dudley-Evans T. Genre analysis: an approach to text analysis for ESP. In *Advances in Written Text Analysis*, Malcolm Coulthard (ed.). *London/New York : Routledge*, 1994. P. 219–228.
 17. Earl L.M. Rethinking classroom assessment with purpose in mind: assessment for learning, assessment as learning, assessment of learning. *Winnipeg: Manitoba Education, Citizenship & Youth*, 2006. 98 p.
 18. Evans, V. Successful Writing. *Intermediate. Express Publishing*, 2017. P. 7.
 19. Harmer J. Essential Teacher Knowledge: Core Concepts in English Language Teaching. *Pearson Longman*, 2012. 280 p.
 20. Hattie J., Timperley H. The Power of Feedback. *Review of Educational Research*, 2007. 77(1). P. 81–112.
 21. Hedge T. Writing / Tricia Hedge; ed Alan Maley. *Oxford University Press*, 2005. 154 p.
 22. Interactive assessment / H. Carl Haywood, David Tzuriel, eds. *New York: Springer-Verlag*, 1992. 527 p.
 23. Mitchell R.F. Language teaching research and language pedagogy. *ELT Journal*. 2014. 68(3). P. 357–360.
 24. Murray D.M. Teach writing as a process not product. *Cross-Talk in Comp Theory: A Reader. Second Edition, Revised and Updated*. / ed. Victor Villanueva. Urbana, IL: National Council of Teachers of English, 2003. P. 3–6.
 25. Painter L. Homework / Lesley Painter; ed. Alan Maley. *Oxford University Press*, 2004. P. 146.
 26. Stiggins R.J. Rethinking the motivational dynamics of productive assessment. *M.A.S.S. Journal*. 2005. № 5 (1). P. 8–12.
 27. White R.V., Arndt V. Process Writing (Longman Handbooks for Language Teachers). *Longman*. 1991. 192 p.

Sukhenko O. Assessment and evaluation stages of English process writing at secondary school

The article focuses on the relevance of scientific substantiation of the purpose and objects of English writing assessment and evaluation. The significance of this issue is due to the fact that modern official papers strictly regulate the assessment and quantitative evaluation of learning outcomes and almost ignore such an important part of teaching and learning as qualitative evaluation. Determining the assessment and evaluation criteria of students' achievements during the learning process in the system of the secondary school education depends on the organization level of assessment and evaluation (continuous, progress, final etc.); the interpretation and provision of the assessment strategy in ELT; the requirements for determining the level of students' competence. In this case, the writing assessment is considered from the standpoint of the strategic approach of teaching and learning as communication. The author suggests increasing the attention to the process of creating English text and considering the study as a separate content component of the school curriculum.

The essence of the concepts “assessment of written speech” and “educational process” are revealed. The article proposes the methods of assessment and evaluation of the process writing procedural stages. The author substantiates the integral assessment and evaluation strategy of education. The research identifies the stages of the writing process, which require assessment and evaluation: design and planning, creating the first draft, editing and improving, creating the final draft. The main factors influencing the process of control of certain stages of mastering writing are identified, such as: psychological and age characteristics of students, developed analytical skills of the teacher, the experience of communication between teachers and students. The author makes theoretical conclusions based on an experiment involving students and teachers from different schools. The results of the study show that the implementation of the proposed strategy and the observance of the above stages shows positive dynamics and leads to the successful development of English writing skills. In addition, the author emphasizes the need of observation and providing proposed techniques in the assessment and evaluation process.

Key words: *assessment and evaluation strategy, strategic approach, process writing, ELT.*